

Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України
ЦЕНТР ЄГИПТОЛОГІЇ

УКРАЇНСЬКІ ЄГИПТОЛОГІЧНІ СТУДІЇ
ВИПУСК 1

ДАВНЬО- ЄГИПЕТСЬКА ЛІТЕРАТУРА

в українських
перекладах

Київ – Харків
2022

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту сходознавства
ім. А. Ю. Кримського НАН України (протокол № 8 від 27.12.2022 р.)

Рецензенти:

Проф. Дж. Бейнс – почесний професор єгиптології
Оксфордського університету.

Проф., д.і.н. В. В. Ставнюк – завідувач кафедри історії стародавнього
світу та середніх віків Київського національного університету
імені Тараса Шевченка.

Д 13 Давньоєгипетська література в українських перекладах / ред. та упо-
ряд. Миколи Тарасенка; передм. Миколи Тарасенка, Дар'ї Зіборової. –
Київ–Харків : Видавець Олександр Савчук, 2022. – 256 с. : іл.

ISBN 978-617-7538-89-8

В монографії зібрані переклади давньоєгипетських літературних творів, релігійних та храмових текстів українською мовою. В збірнику представлено перші переклади давньоєгипетських творів, які були зроблені І. Франком і Л. Українкою з європейських мов ще наприкінці XIX ст. Подано розділ, присвячений літературі Середнього царства, з видання «Історія Стародавнього Сходу» Б. Тураєва (1938 р., переклад з російської), в якому надані повні або часткові переклади класичних давньоєгипетських літературних і дидактичних творів. Опубліковано переклади літературних творів, виданих у 1960-ті роки видатним українським істориком та культурним діячем діаспори М. Антоновичем, який мав фахову єгиптологічну освіту. Зібрані переклади низки текстів, опублікованих українськими єгиптологами в XXI столітті (М. Тарасенко, О. Заплетнюк). Вперше опубліковано українські переклади різноманітних давньоєгипетських творів, виконані молодією генерацією українських єгиптологів: Д. Зіоровою, Д. Герейхановою, Н. Бондаренко, В. Мотою. Монографія також містить вступні розділи Миколи Тарасенка та Дар'ї Зіорової та біографічний екскурс Алли Атаманенко про Марка Антоновича – першого перекладача давньоєгипетських текстів українською мовою. Видання розраховане на сходознавців, істориків, літературознавців та студентів історичного та культурологічного профілю.

- © Інститут сходознавства
ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2022
- © Марко Антонович, 1966
- © Борис Тураєв, 1938
- © Леся Українка, 1903
- © Іван Франко, 1896
- © Микола Тарасенко, Дар'я Зіорова,
Алла Атаманенко, Дінара Герейханова,
Валерія Мота, Наталія Бондаренко,
Ольга Заплетнюк, 2022
- © Микола Тарасенко, редагування,
упорядкування, 2022
- © Микола Тарасенко, Дар'я Зіорова,
передмови, 2022
- © Олексій Чекаль, дизайн, 2022

A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies of the NAS of Ukraine
CENTRE OF EGYPTOLOGY

UKRAINIAN EGYPTOLOGICAL STUDIES

ISSUE 1

ANCIENT EGYPTIAN LITERATURE

**in Ukrainian
Translations**

Kyiv – Kharkiv

2022

Published by the decision of the Academic Council of the A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine (Act No. 8 from 12/27/2022)

Reviewers:

Prof. John Baines – Professor Emeritus of Egyptology, University of Oxford.

Prof., DSc (History) Volodymyr Stavniuk – Head of the Department of Ancient History and Middle Ages of the Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Ancient Egyptian Literature in Ukrainian Translations / edited and compiled by Mykola Tarasenko ; prefaces by Mykola Tarasenko, Daria Ziborova. – Kyiv–Kharkiv, Publisher Oleksandr Savchuk, 2022. – 256 p. : il.

ISBN 978-617-7538-89-8

The monograph contains translations of ancient Egyptian literary works, religious and temple texts into Ukrainian. The collection presents the first translations of ancient Egyptian works made by Ivan Franko and Lesia Ukrainka from European languages in the late nineteenth century. The section on the literature of the Middle Kingdom is taken from Boris Turaev's "History of the Ancient East" (1938, translated from Russian), which provides full or partial translations of classic ancient Egyptian literary and didactic works. Translations of literary works published in the 1960s by the prominent Ukrainian historian and cultural figure of the diaspora Marko Antonovych, who had a professional Egyptological education, have been published. Translations of several texts published by Ukrainian Egyptologists in the 21st century (Mykola Tarasenko, Olha Zapletniuk) are collected. Ukrainian translations of various ancient Egyptian works by the younger generation of Ukrainian Egyptologists Daria Ziborova, Dinara Hereikhanova, Nataliia Bondarenko, and Valeriia Mota were published for the first time. The monograph also contains introductory chapters by Mykola Tarasenko and Daria Ziborova, as well as a biographical excursion by Alla Atamanenko of Marko Antonovych, the first translator of ancient Egyptian texts into Ukrainian. The publication is oriented for scholars in Oriental studies, historians, literary scholars, and students of historical and cultural studies.

© Institute of Oriental Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2022

© Marko Antonovych, 1966

© Borys Turaiev, 1938

© Lesia Ukrainka, 1903

© Ivan Franko, 1896

© Mykola Tarasenko, Daria Ziborova,
Alla Atamanenko, Dinara Hereikhanova,
Valeriia Mota, Nataliia Bondarenko,
Olha Zapletniuk, 2022

© Mykola Tarasenko, compiler, 2022

© Mykola Tarasenko, Daria Ziborova,
prefaces, 2022

© Oleksiy Chekal, design, 2022

ЗМІСТ

Вступне слово (Микола Тарасенко)	10
Замість передмови: Єгипет та Україна – культурологічний погляд (Дар'я Зіборова)	28
Марко Антонович і єгиптологія (Алла Атаманенко)	32
ПЕРЕКЛАДИ	
Єгипетські казки і казка «Про двох братів» (переклад з французької Івана Франка)	45
Ліричні пісні Давнього Єгипту (переклад з німецької Лесі Українки)	57
Релігія і література в епоху Середнього царства (Борис Тураєв)	65
З антології єгипетської літератури (переклади Марка Антоновича)	99
Казка про моряка на Зміїному острові (переклад Дар'ї Зіборової)	133
Вислови з Текстів саркофагів і «Книги двох шляхів» (переклади Дінари Герейханової)	143
Пісні арфістів (переклади Валерії Моти)	159
Вислови з Книги мертвих (переклади Миколи Тарасенка)	171
Тексти із заупокійного храму цариці Хатшепсут в Дейр ель-Бахрі (переклади Наталії Бондаренко)	197
Тексти Амарнської доби (переклади Ольги Заплетнюк)	213
Бібліографія	234

CONTENTS

Foreword (Mykola Tarasenko)	21
In Place of Preface: Egypt and Ukraine – Culturological View (Daria Ziborova)	28
Marko Antonovych and Egyptology (Alla Atamanenko)	32
TRANSLATIONS	
Egyptian Tales and the Tale of Two Brothers (translated from French by Ivan Franko)	45
Lyrical Songs of ancient Egypt (translated from German by Lesia Ukrainka)	57
Religion and Literature in the era of the Middle Kingdom (Borys Turaiev)	65
From the anthology of Egyptian literature (translations by Marko Antonovych)	99
A Tale about a Sailor on Snake’s Island (translation by Daria Ziborova)	133
Spells from the Coffin Texts and the Book of Two Ways (translations by Dinara Hereikhanova)	143
Songs of Harpists (translations by Valeriia Mota)	159
Chapters from the Book of the Dead (translations by Mykola Tarasenko)	171
Texts from the funeral temple of Queen Hatshepsut at Deir el-Bahri (translations by Nataliia Bondarenko)	197
Texts of the Amarna Period (translations by Olha Zapletniuk)	213
Bibliography	234